

Les claus penals del cas

- Les línies d'investigació se centren en els paradisos fiscals i les societats instrumentals sense activitat real

CARLOS JIMÉNEZ VILLAREJO

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 7.11.09

En la resolució judicial del *cas Pretòria* sobre les mesures cautelars adoptades respecte als imputats, amb la reserva corresponent davant un procediment subjecte a secret, s'adverteixen tres línies d'investigació característiques dels delictes de corrupció.

En primer lloc, les ramificacions de les conductes presumptament delictives en territoris qualificats de paradisos fiscals, com Suïssa, Gibraltar i les Caiman. Els criteris que qualifiquen aquests territoris són: la completa opacitat sobre les societats constituïdes en tots aquests llocs; l'absència de transparència dels comptes bancaris, dels seus titulars i del moviment dels seus fons; la tributació inexistent o del tot ridícula i la seva negativa a col·laborar amb les autoritats estrangeres facilitant informació sobre aquesta activitat irregular. A aquest fet es refereix la interlocutòria quan descriu que **Macià Alavedra** «desenvoluparia activitats (...) movent fons a través d'una estructura de societats radicades fora d'Espanya».

És cert que el Govern d'Espanya, el 2005, va celebrar 10 tractats internacionals amb 10 paradisos fiscals, com ara les illes Caiman i l'illa de Jersey, per aconseguir la seva col·laboració. No obstant, l'abast real és molt limitat, gairebé irrellevant, i per tant és compatible amb el manteniment d'aquests territoris com a espais segurs per al refugi dels

diners il·lícits procedents de tota mena de delictes. Així mateix, és preocupant la firma d'uns acords que condueixen a la legitimació d'aquests territoris i la seva consolidació econòmica i política, quan la comunitat internacional reclama la seva desaparició. És el que representa que un Estat com Espanya hagi pactat amb les autoritats de Jersey, que va rebutjar col·laborar amb l'autoritat judicial espanyola en la investigació dels comptes secrets del BBV. La presència d'aquests territoris és una de les dades rellevants per a l'apreciació del delicte de blanqueig de capitals, fonamental en el que es denomina «grup organitzat» o «trama».

Però hi concorre una altra dada molt significativa. La proliferació de societats que, amb excepcions, no tenen rellevància econòmica i activitat real. Són empreses aparentment instrumentals que serveixen per canalitzar els fons que generen les conductes il·lícites descrites. La interlocutòria afirma que la investigació «revela que City no ha exercit una activitat real vinculada a la construcció d'immobles». Els fets punibles es presenten com a actes lícits desenvolupats en l'exercici normal de l'activitat empresarial sota una vestimenta formal que és extremadament útil per poder emascarar el comportament il·lícit. El problema és de tanta gravetat, que va merèixer l'atenció de l'OCDE, que va advertir fa temps de la «utilització il·lícita de persones jurídiques per al blanqueig de capitals».

Un delicte que s'atribueix a **Macià Alavedra, Lluís Prenafeta i Luis García Sáez** i que s'explica de la següent manera: «A l'haver-se constatat (...) com les quantitats que perceben les inverteixen dins i en el seu cas fora d'Espanya per mitjà d'estructures fiduciàries i a través d'entramats societaris que aconseguen l'ocultació dels béns d'origen

il·lícit». I, particularment, d'**Alavedra** es diu que «desenvoluparia activitats de blanqueig de capitals movent els fons a través d'una estructura de societats radicades fora d'Espanya». La gravetat d'aquest delicte és indubtable. Amb aquest es pretenen tallar els vincles entre les conductes delictives i el seu producte econòmic, legitimar capitals d'origen delictiu inserint-los en el sistema econòmic i, en definitiva, aconseguir la impunitat dels delictes que estan en l'origen d'aquests beneficis. L'OCDE està permanentment atenta a la comissió i evolució d'aquest delicte pel perjudici que causa en l'economia internacional. I, en tercer lloc, destaca la referència als actes que revelen un domini en el funcionament del «grup organitzat», que personifiquen, sobretot, **Alavedra i Prenafeta**. A tots dos se'ls atribueix que «utilitzen els seus contactes amb organismes oficials per facilitar els projectes empresarials». D'**Alavedra** es diu que «aprofitant-se dels contactes institucionals hauria percebut».

I, més endavant, es precisa que aquells «despleguen en el grup una activitat esgotadora per aconseguir voluntats en l'àmbit polític i públic a favor dels seus *clients* o empreses vinculades a ells i que per això perceben les quantitats corresponents». Així es descriuen els fonaments del delicte, bàsic per a la constitució i funcionament del «grup organitzat», el de tràfic d'influències.

Representa un abús de superioritat dels que ocupaven aquella posició sobre els que havien d'adoptar decisions públiques fins a doblegar la seva voluntat. És una conducta de «prevalença» sobre una altra persona amb el consegüent condicionament de la seva voluntat i llibertat de decidir. Si a això s'hi afegia una contraprestació econòmica, el quadro delictiu és molt greu. Hi concorren, a més, altres formes delictives, com

l'associació il·lícita, el suborn i també els fraus, que no fan res més que conformar, encara en fase indiciària, una gravíssima corrupció pública i privada.